

Relaxen in Herd Home

Kunststof dak boven mestput

Het Herd Home, met een kunststof, lichtdoorlatend dak, van Henk Weijers is een opvallende verschijning in het Nieuw-Zeelandse landschap.

Tekst en foto's: Patrick Medema

Het is sprookjesachtig in het Waikato-gebied op het Noorder-eiland van Nieuw-Zeeland. De regio is genoemd naar de langste rivier van het land en bevat onder meer het grootste zoetwatermeer van Australazië, het Taupomeer. Er zijn vulkanen, geisers en er wonen veel Maori's, de oorspronkelijke inwoners van Nieuw-Zeeland. En natuurlijk wonen er ook veel veehouders. Deze genieten van de grasgroei het hele jaar rond, koeien die het hele jaar naar buiten kunnen, een melkstal onder een afdakje, 'no worries'. Een opvallende verschijning tussen de heuvels in Karapiro, vlakbij Cambridge, 30 km onder Hamilton, is het Herd Home van veehouder Henk Weijers. Opvallend is dat het dak van kunststof is en lichtdoorlatend. De zijkanten zijn open en worden als voergang gebruikt. Afhankelijk van de wens van de veehouder is de vloer uit te voeren met roosters met daaronder een mestput of als potstal. Weijers koos voor roosters.

Mestput

Normaal gaan de koeien in Nieuw-Zeeland voor het melken naar een open betonnen voerplaats. Hier krijgen ze, als er te weinig gras groeit, extra voer en ze drinken er water waar mineralen aan zijn toegevoegd. De betonnen plaat moet je echter wel schoonhouden. En daar had Weijers geen zin in. Bovendien wil hij het hele jaar melk leveren en ziet hij het probleem van de warmte. "Koeien houden er niet van om in de volle zon staan. En ik ook niet, dat kost melk." Daarom liet hij in 2005 een Herd Home bouwen met een roostervloer met daaronder een mestput. De stal, of liever overkapping, is 60 meter lang en 7 meter breed. De put is 1,2 meter diep. Er kan dus ruim 400 kuub mest in. De betonnen roostervloer bestaat uit twee roosters van elk zo'n 3 meter breed. De roosters staan een beetje bol. Rubber in het beton zorgt ervoor dat de roosters lichtjes kunnen bewegen: een soort springkussens. Een keer per jaar, in het voorjaar, haalt Weijers de mestput leeg. De 900 kg zware roosters tilt hij met

een constructie in de hef van de trekker op. Daarna kan de veehouder de mestput in rijden om die vervolgens met de trekker en voorlader leeg te scheppen. De mest rijdt hij vervolgens met een mestverspreider uit over het land.

Uit de zon

Het Herd Home is eigenlijk niet meer dan een kasconstructie op houten palen. Het dak, gemaakt van dik plastic, laat zonlicht door. Handig, zo weet Weijers, want uv-licht doodt bacteriën en schimmels. Ook droogt de vloer daardoor sneller op. De boogvorm zou ook voor een betere ventilatie en luchtstroming in de stal zorgen. Zo blijven de koeien warm en droog in de winter en koel in de zomer. Een kleed onder het dak houdt in de zomer fel zonlicht tegen. "In de zomer is de temperatuur in de stal 7 graden lager dan erbuiten", vertelt Weijers. In de winter rolt hij het doek op. Dan maakt Weijers het dak ook schoon om veel licht door te laten. "Als het echt warm is, staan de koeien in het Herd

< Het doek houdt de zon tegen, wat in de zomer 7 graden scheelt. In de winter is het doek op te rollen.

v Veel machines heeft Weijers niet: alleen een MF4245 trekker met voorlader en voerbak, en kleine kunstmeststrooier.

Bedrijfsgegevens

Henk Weijers is in 1983 op 30-jarige leeftijd met vrouw en dochter uit Kraggenburg geëmigreerd naar Nieuw-Zeeland. Hij begon als share-melker. Nu heeft hij 73 hectare in Karapiro, vlakbij Cambridge, op het Noorder-eiland. Hij melkt in een 24 stands swing-overmelkstal 190 koeien in 45 minuten. In 2005 bouwde hij een Herd Home.

De 24 swing-over staat onder een afdakje. Hier melkt Weijers 190 Friese koeien in drie kwartier.

‘Oprolbaar kleed houdt felle zon buiten’

De Herd Home met doorzichtig plastic dak staat boven een roostervloer met mestput. De koeien worden aan de buitenkant van de stal bijgevoerd.

Home. Maar ook als het in de winter slecht weer is, gaan de koeien op stal. Zo'n 20 uur per dag. Dan blijft het grasland goed." De koeien liggen dan op de roosters. De opstijgende warmte van de mest houdt ze warm. Regen wordt van het dak opgevangen in opslagtanks. Deze staan in verbinding met betonnen drinkbakken in de hoek van de stal.

Meer melk

Goedkoop is de kunststof stal niet. De stal met mestput voor de 190 koeien kostte Weijers 250.000 NZ dollar, zo'n 140.000 euro. Voor zo'n 80.000 tot 100.000 dollar (45.000 tot 56.000 euro) heb je een betonnen voerplaats. "Maar dit verdien ik terug", weet Weijers. "Ik heb 25 procent meer opbrengst van de melk dan met een voerplaats." Dit komt mede doordat hij, in tegenstelling tot wat gewoon is in Nieuw-Zeeland, nu ook in de winter drie maanden lang melk kan leveren. Voor die wintermelk krijgt de veehouder zo'n 20 eurocent per liter meer dan voor zomer melk. De koeien van Weijers kalven daarom in twee perioden af, in augustus en februari, in plaats van in een keer, zoals in Nieuw-Zeeland gebruikelijk is. De veehouder houdt alle kalveren aan.

Swing-over

De Nederlandse melkveehouder melkt in een 24 stands swing-overmelkstal met automatische afname 190 koeien. Binnen 45 minuten is hij daarmee klaar. "Lekker snel." En hij hoeft niet eens dagelijks te melken, want Weijers heeft nog een melker in dienst. De melkstal staat, zoals gebruikelijk in Nieuw-Zeeland, onder een afdakje. Zijn koeien geven gemiddeld 4.500 à 5.000 liter. Het Nieuw-Zeelandse gemiddelde is ongeveer 3.500 liter. Weijers' productie is mede hoger door zijn langere lactatieperiode: 300 dagen in plaats van 240 dagen die Nieuw-Zeelandse melkveeouders gemiddeld aanhouden. Hij heeft Holstein-Friesians, geen Jersey's die toch beter bestand zijn tegen het vele lopen en de warmte. "Mijn koeien moeten zo'n 20 minuten lopen voor het melken door vaak heuvelig terrein. Dit geeft wel wat verlies, maar Holsteins geven wel meer dan Jerseys", weet Weijers. "Doordat ze zoveel lopen, hoef ik nooit te bekappen. Hoogstens een probleemgeval, maar die gaat dan ook meteen weg." Van de 73 hectare zware kleigrond is alles gedraineerd. 20 hectare is bestemd voor maïs en jongvee.

Levensstijl

"Als ik de koeien net zo voer als in Europa zullen ze wel meer geven. Maar dat gaat ten koste van mijn levensstijl," meent Henk Weijers. "Je bent dan immers veel meer tijd kwijt aan voeren, je moet langer melken, en heel veel meer geld houd je er niet aan over. Bovendien heb ik nu ook genoeg te doen. Het is wel relaxed zo." Weijers wil geen duizend koeien melken, zoals zoveel van zijn Nieuw-Zeelandse collega's op het Zuidereiland. Hij heeft een prima boterham en een mooi leven, vindt hij. Zo besteedt hij veel tijd in de fokkerij met onder meer een eigen stier in een fokprogramma. Een machineboer kun je Weijers dan ook niet noemen. Een uitgebreid machinepark vind je niet op zijn bedrijf: naast het Herd Home staat er alleen een Massey Ferguson 4245 met voorlader om de koeien te voeren. De trekker staat op breed spoor zodat hij stabiel blijft in de heuvels. Ergens achteraf op het erf staat nog een kleine kunstmeststrooier. Voor de rest geniet de veehouder vooral van het mooie weer, een idyllische omgeving met heuvels, veel groen gras en natuurlijk de koeien. 'No worries'. □